

Образецът на резюме на цялостна предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

РЕЗЮМЕ НА ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО	
Институция: Министерство на регионалното развитие и благоустройството	Нормативен акт: Закон за водоснабдяването и канализацията
Период на извършване на оценката: Септември/октомври 2022 г.	☒ Национално ☐ Европейско ☐ Национално и европейско ☐ Международно <i>От какво ниво възниква необходимостта от предприемане на действието?</i>
Лице за контакт: Димо Василев – главен експерт в отдел „Стратегическо управление“ в дирекция „Водоснабдяване и канализация“,	Телефон и ел. поща: тел. 02/9405 299, dimo.vasilev@mrrb.government.bg
1. Проблеми, цели и варианти на действие	
1.1. Проблем/проблеми за решаване: <p>В раздел 2.В.2. „Местно развитие“ на Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ), приет с Решение № 203 на Министерския съвет от 2022 г., е предвиден ангажимент за страната, изразяващ се в продължаване на реформата във водния сектор, като за целта следва да бъде приет Закон за водоснабдяването и канализацията.</p> <p>Отрасълът водоснабдяване и канализация (ВиК) в Република България функционира в условията на сложна и фрагментирана нормативна уредба. Обществените отношения, възникващи във връзка със собствеността, управлението и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи, и с предоставянето, регулирането и контрола на водоснабдителните и канализационните услуги, са регламентирани основно в Закона за водите (ЗВ) и Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ), към които се допълва уредба, съдържаща се в Закона за устройство на територията (ЗУТ), Закона за здравето, Закона за енергетиката и други закони. На подзаконово ниво уредбата е детайлизирана в множество подзаконови нормативни актове, издадени по прилагането на цитираните закони. Тази уредба е приемана в различни</p>	

времеви периоди, като не винаги е постигано необходимото вътрешно съответствие на ниво нормативен акт и синхрона ѝ в други нормативни актове.

През последните две десетилетия в политиката и законната уредба на отрасъл ВиК са настъпили съществени промени чрез приетите ЗРВКУ, който е в сила от началото на 2005 г., Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, приета с Решение на Народното събрание (обн., ДВ, бр. 96 от 2012 г.), и отраслова Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България 2014-2023 г., одобрена с Решение № 269 на Министерския съвет от 2014 г. Съществени са нормативните промени в ЗВ от 2009 г., 2012 г., 2013 г. и 2015 г., пряко касаещи ВиК инфраструктурата, ВиК операторите и ВиК услугите. Налице са промени в ЗУТ, касаещи водоснабдителните и канализационните проводни (мрежи) и съоръжения. Редица са новите наредби и промените в действащи наредби, детайлизиращи законната уредба, включително за регулиране на качеството на В и К услугите, предоставяни от ВиК операторите, за изискванията за присъединяването към ВиК системите и съоръженията и други.

От значение са и други актуални законови решения, в т.ч. Законът за публичните предприятия, с който се въвеждат нови стандарти за управление на публичните предприятия въз основа на добрите практики и международния опит в съответствие с Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за корпоративното управление на публичните предприятия, който е приложен и към публичните предприятия – ВиК оператори.

При изпълнение на законовите изисквания и отрасловата стратегия по изготвянето и приемането на регионалните генерални планове на ВиК системите и инвестиционните програми към тях, по създаването на асоциациите по ВиК и сключването на договорите между тях и ВиК операторите, по изготвянето и изпълнението на бизнес плановете на ВиК операторите, както и при натрупания опит в управлението на отрасъл ВиК, в планирането на инвестициите и регулирането при предоставянето на услугите, са установени проблемни области от различно естество, включително дължащи се на пропуски и несъвършенства в нормативната уредба. Това е важна предпоставка за осъществяване на цялостен преглед и обновяване на нормативната база на отрасъл ВиК.

Нормативната уредба за водоснабдяването и канализацията е уредена предимно в два основни закона – ЗВ и ЗРВКУ, което води до механично разделяне на материята, и въпреки вътрешните препратки, затруднява нейното прилагане, поради допуснати принципни, терминологични и институционални неточности и пропуски.

Въпреки изрично възприетия в цитираната отраслова стратегия териториален принцип на управление на отрасъла чрез 28 обособени територии, които да съвпадат с административните области, съгласно административно-териториалното устройство на страната, това до момента не е въведено като нормативно изискване, поради което има административни области, в които не е осъществена консолидацията на обособените територии и ВиК операторите, което се отразява негативно на управлението на ВиК системите, качеството на извършваните дейности и възможностите за инвестиции за подмяна на съществуващата и доизграждане на нова ВиК инфраструктура.

Анализът на нормативните актове, регулиращи отношенията в отрасъл ВиК, както и проследяването на историческото развитие на нормативната уредба, позволява да се направи извод, че е необходимо да бъде създадена организирана и последователна цялостна уредба на тези отношения, която да преодолее недостатъците на настоящата регламентация, като систематизира материята, премахне противоречията в отделните актове и даде цялостна и оптимална регулация, съобразена с актуалните нужди на обществените отношения в страната.

1.2. Цели:

Общата цел на новия нормативен акт е да се създаде систематизирана уредба на обществените отношения, свързани с отрасъл ВиК в Република България, която да уреди по-ефективна правна рамка от правила, регламентиращи собствеността, управлението и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи, както и предоставянето, регулирането и контрола на водоснабдителните и канализационните услуги.

Като част от общата цел с проекта на Закон за водоснабдяването и канализацията се запазват поставените цели във варианта на законопроекта от 2020г. (публикуван и за обществено обсъждане), които към настоящия момент са прецизирани в съответствие с изискванията на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), а именно:

- да се въведе отделяне на регулирането на ВиК услугите в самостоятелен субект;
- да се въведе нова структура на цените на ВиК услугите, базирана на гарантиране на минималните разходи за ползване на системите и потребените услуги;
- да се регламентира ролята на Българския ВиК холдинг;
- да се прецизират ролите и функциите на заинтересованите страни;
- да се създадат предпоставки за консолидация при стопанисването, експлоатацията на ВиК системите и предоставянето на ВиК услугите.

Като измерими показатели за постигането на посочените цели могат да се посочат функциониращ независим самостоятелен орган за регулиране на ВиК услугите; приета и приложена наредба за ценообразуване на ВиК услугите; действащи договори за стопанисване поддържане и експлоатация на ВиК системите и предоставяне на ВиК услугите на ниво административна област между ВиК операторите и областните асоциации по ВиК в 28 –те административни области на страната и др.

В тази връзка, вземайки под внимание и изискванията, които се поставят в НПВУ, разработването на настоящия законопроект има за цел преодоляване на установените проблеми чрез създаването на актуална, последователна и съответстваща на съвременната обществено-политическа реалност и социално-икономическата динамика законова уредба. Същевременно, този закон цели обособяването на уредбата за водоснабдяването и канализацията да бъде направено по начин, който да съответства и кореспондира с общата уредба на водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения, която остава в ЗВ, с устройствените правила, уредени в ЗУТ и с другите относими изисквания и режими в законодателството, с които има допирни точки. Разпоредбите на новия закон ще бъдат

съобразени с добрите решения на предходната правна уредба, като част от тях ще се прецизират и допълват въз основа на опита от досегашната практика.

Специфичните цели на Закона за водоснабдяването и канализацията са:

- Уреждане на взаимоотношенията в отрасъл ВиК, включително определяне на политиката за развитие, основните принципи и логическата връзка на процесите в отрасъла;
- Ясно дефиниране на собствеността на ВиК инфраструктурата и определяне на функциите на асоциациите по ВиК и собствениците на публичната ВиК инфраструктура, както и техните задължения за постигане на съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство в областта на питейните води, отвеждането и пречистването на отпадъчните води;
- Преодоляване на проблемите със стопанисването, поддържането и експлоатацията на ВиК системите и съоръженията и предоставянето на ВиК услугите, чрез регламентиране на правата и задълженията на собствениците, на ВиК операторите и потребителите на ВиК услугите;
- Регламентиране на реда за планиране на развитието, за изграждане и за управление на водоснабдителните и канализационните системи и подобряване на координацията между компетентните органи;
- Регламентиране на функциите на „Български ВиК холдинг“ ЕАД за установяването на устойчива рамка за управление и финансиране на ВиК дружествата;
- Повишаване на ефективността на контролирането при предоставянето на услугите и постигането на показателите за качеството им при социална поносимост на цените на ВиК услугите;
- Създаването на легални определения на основни термини, свързани с ВиК отрасъла.

1.3. Варианти за действие:

Вариант 0 - Без действие.

При този вариант се запазва съществуващото положение, няма да бъдат предприети действия по изменение в нормативната уредба, уреждаща обществените отношения, свързани със собствеността, управлението и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи, както и предоставянето, регулирането и контрола на водоснабдителните и канализационните услуги. Отрасъл ВиК ще функционира в условията на сложна и фрагментирана нормативна уредба, която не осигурява баланс на обществените интереси за ускорено доизграждане на ВиК инфраструктурата и за устойчивост на промените, извършени при постигане на целите, заложи в Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България 2014 – 2023.

При тази хипотеза ще е затруднено осигуряването на финансиране за постигане на съответствие с националните и европейските изисквания за питейните и отпадъчните води. Нерешени ще останат редица проблеми свързани със загубите на вода и ефективното използване на водния ресурс в условия на непрекъснати климатични промени и

увеличаващи се периоди на засушаване. Поддържането на задължителните стандарти за качеството на питейната вода, съгласно националните и европейските изисквания, ще е все по-трудно в условия на повишаващи се разходи за пречистване и обеззаразяване при влошаване на качествата на водата във водоизточниците.

Вариант 1 – Промени в действащи нормативни актове

При този вариант се предполага внасянето на промени в действащи закони, които имат пряко отношение и влияние към водоснабдяването и канализацията. Следва да се отстранят констатираните непълноти и несъвършенства, да се уеднакви терминологията, да се намали административната и регулаторна тежест чрез промени в повече от един нормативен акт. Въпреки, че ще се променят действащи нормативни актове, отрасъл ВиК ще продължи да функционира в условията на непълна и несъвършена нормативна уредба, като разпоредбите ще са в различни закони и подзаконовни нормативни актове, с процедури които трудно ще се координират. За постигане на поставените цели ще е необходимо създаването на нови разпоредби, изменения и допълнения, съответно отмяна на множество текстове от действащи закони. Изготвянето на многобройни промени в действащите нормативни актове, които ще се приемат и влизат в сила в различни времеви периоди, е съпроводено от риска от възникването на затруднения при прилагането на единен подход при регулирането на отношенията в отрасъл ВиК. При този вариант би било възможно да се разрешат отделни проблеми в отрасъла, но не се намалява административната тежест и не се оптимизират процесите и процедурите при решаването на проблемите.

Вариант 2 - Изготвяне на проект на нов Закон за водоснабдяването и канализацията

При този вариант на действие ще бъде приет проект на Закон за водоснабдяването и канализацията. Целта на този нормативен акт е да създаде систематизирана и непротиворечива уредба, регламентираща както правилата и правомощията, свързани с политиката и управлението на отрасъл ВиК, включително планирането и изграждането на ВиК системите и съоръженията, дейностите по експлоатацията и поддържане на ВиК системите и съоръженията, така и изискванията към предоставянето на ВиК услугите на потребителите. Ще се уеднаквят понятията и термините, използвани в ЗУТ и в новия Закон за водоснабдяването и канализацията, с цел да не се допуска използване на еднакви понятия и термини по отношение на различните елементи.

С нормативния акт ще бъде направено разграничение на дейностите по управлението на ВиК системите, което е задължение основно на техните собственици – държавата и общините чрез асоциациите по ВиК и на дейностите по експлоатацията, които се възлагат на ВиК операторите. Правилното им разбиране и прилагане изисква да се определи съдържанието, вложено във всяко от тези основни понятия.

Законопроектът ще регламентира консолидацията на обособените територии, а именно същите да съвпадат с административните области, съответно това трябва да се отрази и на ВиК операторите. По този начин ще се постигне заложенният в отрасловата стратегия принцип на управление на ВиК отрасъла – една област, една асоциация по ВиК, един ВиК оператор.

В закона се предвиждат и текстове, разписващи възможността за работа в отрасъла на

холдингова структура.

Относно намаляването на административната тежест в новите разпоредби ще се разпишат по-детайлно различните видове срокове, съгласувателни процедури, ще се изключат ненужните повторни процедури на съгласуване. Предвижда се промяна в структурата на цените.

С приемането и прилагането на Закона за водоснабдяването и канализацията ще се повиши ефективността на контрола при предоставянето на услугите и постигането на показателите за качеството им.

2. Препоръчителен вариант

Вариант 2 - Изготвяне на проект на нов Закон за водоснабдяването и канализацията

Описание:

В момента пред обществото ни с особена острота стои въпросът с подобряването на водоснабдяването в страната и осигуряването на достатъчно количество и с необходимото качество вода за питейни и санитарни нужди за населението. Необходимо е и доизграждането на инфраструктурата за отвеждане и пречистване на отпадъчните води, с която ще се постигне съответствие с изискванията на директивите на Европейския съюз в областта на водите и изпълнение на поетите ангажименти от страната ни като член на съюза.

Отрасъл ВиК пряко касае здравето на населението, стандарта на живот, благоустрояването на населените места и опазването на околната среда. Забавянето на развитието на инфраструктурата и услугите ще има отрицателно въздействие в демографски, икономически и социален план.

Препоръчва се прилагането на вариант 2 и пристъпване към процедура по внасяне и приемане на нов законопроект за водоснабдяването и канализацията. С прилагането на този вариант в най-голяма степен ще се достигне до разгледаната проблематика на отрасъла и ще постигнат поставените цели за:

- Извеждане на специфичната уредба на отрасъл водоснабдяване и канализация в специален закон;
- Обединяване в общ нормативен акт на уредбата относно собственост, стопанисване, експлоатация и поддържане на ВиК системите и съоръженията, предоставяне и регулиране на ВиК услугите, планиране и финансиране на инвестициите във ВиК инфраструктурата;
- Осъвременяване, опростяване и прецизиране на нормативната уредба;
- Намаляване на административната тежест.

Положителни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна

перспектива:

Основните ползи от приемането на законопроекта биха били съществени. Ще се създаде систематизирана уредба, свързана с изграждането, поддържането, стопанисването и управлението на водоснабдителните и канализационните системи и съоръжения, както и с предоставянето на ВиК услугите. Обществените отношения в областта на ВиК отрасъла ще съответстват на съвременната обществено - политическа реалност и социално - икономическата динамика. Ще бъдат решени проблемите и трудностите, които се наблюдават при уреждането на взаимоотношенията в отрасъл ВиК.

Ще бъдат ясно определени политиката за развитие, основните принципи и логическата връзка на процесите в отрасъла;

Отрицателни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:

Не се предвиждат отрицателни въздействия при прилагането на вариант 2.

Специфични въздействия в тригодишна перспектива:

Ще бъдат решени проблемите, възникващи във връзка със собствеността на ВиК инфраструктурата, като ясно се определят както функциите на асоциациите по ВиК, на собствениците на публичната ВиК инфраструктура и техните задължения за постигане на съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство в областта на питейните води, отвеждането и пречистването на отпадъчните води.

Ще се преодолеят установените проблеми със стопанисването, поддържането и експлоатацията на ВиК системите и съоръженията и предоставянето на ВиК услугите, чрез регламентирането на правата и задълженията на собствениците, на ВиК операторите и потребителите на ВиК услугите.

Ще се регламентира редът за планиране на развитието, за изграждане и за управление на водоснабдителните и канализационните системи и ще се подобри координацията между компетентните органи.

Ще се създадат легални определения на основните термини, използвани в нормативната уредба на ВиК отрасъла.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не се идентифицират специфични въздействия върху малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Чрез консолидирането на ниво административна област на стопанисването, поддържането и експлоатацията на ВиК системите и предоставянето на ВиК услугите се постига уеднаквяване в подхода, отразяват се тенденциите на европейско ниво за регионален и интегриран подход, създават се предпоставки за икономии от мащаба, които ще доведат до повишаване на ефективността, и намаляване на административната тежест, както по отношение на предприятията, така и от гледна точка на потребителите на ВиК услугите.

С прилагане на горепосочения подход всички заинтересовани страни, отговарящи на условията за бенефициенти в страната ще имат достъп до европейско финансиране за изграждане на нова и реконструкция и модернизация на съществуващата ВиК инфраструктура.

С прецизирането на актуални показатели за качество на ВиК услугите и с правилното разпределение на отговорностите на компетентните (функционално) органи ще отпадне дублирането при мониторинга на един и същ показател от различни органи.

Приемането на Закона за водоснабдяването и канализацията ще има положителен ефект върху всички заинтересовани страни, свързани с ВиК инфраструктурата и предоставянето на ВиК услугите, както и на компетентните органи, имащи отговорности за осигуряване на вода за питейни и санитарни цели за населението, вода за индустрията, опазването на околната среда, т.е. върху цялото общество.

Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант:

Не се предвиждат рискове при прилагането на вариант 2

3. Разходи и ползи от вариантите за действие

Вариант на действие	Общи годишни разходи	Общи годишни ползи
Вариант 0	При изпълнение на вариант 0 се очаква разходите да бъдат същите като тези при вариант 2, но без да се реализират положителните ефекти.	
Вариант 1	При изпълнение на вариант 1 се очаква разходите да бъдат същите като тези при вариант 2, но без да се реализират положителните ефекти	
Препоръчителен вариант: Вариант 2	При изпълнение на вариант 2 не се предвиждат допълнителни разходи от бюджета. Разходите за осъществяване на дейностите от новия закон ще са в рамките на бюджетите на съответните компетентни органи. От реализирането на вариант 2 се очаква положителен ефект, ще се подобри дейността на страните, свързани с управлението, стопанисването, поддържането на ВиК инфраструктурата и предоставянето на ВиК услугите, съобразно компетенциите и отговорностите им и ще се повиши ефективността им, като се очаква положителен ефект в демографски, икономически и социален план.	

Описание и обхват на основните разходи:

При изпълнение на вариант 2 не се предвиждат допълнителни разходи от бюджета. Разходите за осъществяване на дейностите от новия закон ще са в рамките на бюджетите на съответните компетентни органи.

4. Проведени консултации

Консултации

Настоящият проект на Закон за водоснабдяването и канализацията запазва концепцията на варианта на законопроект от преди две години (публикуван и за обществено обсъждане), като ясно са прецизирани изискванията, заложен в НПВУ. В хода на работата по прецизиране на текстовете са взети и под внимание постъпилите по време на общественото обсъждане предложения, коментари и становища.

В изпълнение на изискванията на Закона за нормативните актове и Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, Министерството на регионалното развитие и благоустройството е провело обществена консултация чрез Портала за обществени консултации и интернет страницата на ведомството, като в периода 05.05.2020 – 19.05.2020 г. е публикувало консултационен документ относно предложението за изготвяне на Закон за водоснабдяването и канализацията заедно със структура на бъдещия нормативен акт. Публикуван на официалната страница на МРРБ, както и на Портала за обществени консултации, а именно:

<https://www.mrrb.bg/bg/obstestvena-konsultaciya-po-predlojenie-za-izgotvyane-na-proekt-na-nov-zakon-s-rabotno-zaglavie-zakon-za-vodosnabdyavaneto-i-kanalizaciyata/>

<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5132>

В рамките на поставения срок бяха получени становища, които са отразени в справка за отразяване на постъпилите становища. Становища са получени от Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ), Омбудсмана на Република България, инж. Емил Томов – експерт в Асоциация по ВиК (АВиК) за обособената територия на „ВиК Йовковци“, инж. О. Винаров, пълномощник на БТТП и НПО „Граждански контрол“. Беше проведена видеоконферентна среща между МРРБ и НСОББ, на която бяха обсъдени предоставените коментари, бяха изложени мотиви и аргументи и от двете страни. Съобразно посоченото в таблицата, основателните предложения ще бъдат взети предвид при изготвянето на окончателните текстове на проекта на закон, заедно с обосновка за неприетите бележки.

Предвид изложеното и това, че в периода 05.05.2020 – 19.05.2020 г. е бил публикуван консултационен документ относно предложението за изготвяне на Закон за водоснабдяването и канализацията и са проведени консултации със заинтересованите страни, както и поради спешността на реформите, които следва да бъдат извършени във връзка с Националния план за възстановяване и устойчивост, към настоящия момент не следва да бъдат провеждани предварителни консултации със заинтересованите страни по смисъла на чл. 26 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието. Обществени консултации със заинтересованите лица ще бъдат проведени по реда на чл. 26 от Закона за нормативните актове.

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектът на Закон за водоснабдяване и канализация, заедно с доклада, мотивите към него, цялостната

предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ на Министерския съвет ще се публикуват за обществено обсъждане на интернет страниците на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на Портала за обществени консултации.

Предвид гореизложените мотиви, на основание чл. 26, ал. 4, изр. второ от Закона за нормативните актове, проектът на Закон за водоснабдяването и канализацията се публикува на интернет страницата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на Портала за обществени консултации за срок от 14 дни, предвид проведените през 2020 г. обществени консултации чрез Портала за обществени консултации(<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5558>), както и поради спешността на реформите, които следва да бъдат извършени във връзка с Националния план за възстановяване и устойчивост.

5. Привеждане в действие и изпълнение

От коя дата предложението влиза в сила?

31.03.2023 г.

ден/месеу/година

Коя институция ще отговаря за осъществяване на предложението и за контрола? Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Предложението не предвижда разходи.

Име, длъжност и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на цялостната предварителна оценка на въздействието:

Иванка Виденова, директор на дирекция „Водоснабдяване и канализация“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Име и длъжност: ...

Иванка Виденова, директор на дирекция „Водоснабдяване и канализация“

Дата: ...

07.11.2022 г.

Подпис: ...